

Hur miljövänlig är din hemmahamn?

Samtidigt som hotet om Östersjöns död förmedlas ligger den spegelblank på sommarkvällen och ser inte alls påverkad ut. Är hotet så stort och vad gör vi i så fall åt det?

Det lockar att säga att hotet inte finns, men tyvärr är läget inte bättre än att Östersjöns botten dör och att algblomningen, som är en bidragande orsak, breder ut sig alltmer. Idag är ytan som täcks av död botten i Östersjön ungefär fyra gånger så stor som på 1960-talet. Dessutom är Östersjön kraftigt påverkat av miljögifter.

Som tur är bedrivs ett omfattande miljöarbete, men det måste fortsätta att utvecklas. Redan nu finns en mängd saker som vi alla enkelt kan bidra med och vi behöver inte låta "någon annan" göra jobbet.

För dig som småbåtsägare finns verkligen förutsättningar att få vara med och påverka med enkla medel. Bygg- och miljöavdelningen har här tagit fram enkel information så att du som båtägare kan ställa de rätta frågorna i din hemmahamn.

Båtbottenfärger

Bottensediment på ett antal platser i Värmdö kommun har provtagits under 2010 och 2012. Studierna visar bland annat på anmärkningsvärt höga halter av organiska tennföreningar, zink och koppar. Samtliga av dessa ämnen har en hög giftighet och har i stor utsträckning använts som tillsatser i båtbottenfärger.

De traditionella bottenfärger som används idag läcker ut bland annat koppar vilket skyddar mot påväxt av till exempel musslor, alger och havstulpaner. Flera av de ämnen som läcker ifrån bottenfärgerna påverkar emellertid djur- och växtlivet negativt.

Färger som innehåller tennorganiska föreningar (främst TBT) är idag förbjudna. Detta innebär dock inte att de båtbottenfärger som finns på marknaden idag inte också är skadliga för miljön. Även de fysikaliskt verkande färgerna - färger som skapar en struktur på båtskrovet som gör det svårt för påväxtorganismerna att fästa, innehåller många gånger skadliga ämnen.

På Kemikalieinspektionens webbplats finns en lista över godkända båtbottenfärger för fritidsbåtar som motverkar påväxt på kemisk väg. Viktigt att komma ihåg är att bara för att en båtbottenfärg godkänts av Kemikalieinspektionen betyder det inte att den inte har en skadlig verkan i naturen!

Båttvätt och renoveringsarbeten

Allra bäst är att undvika båtbottnfärger helt och istället avlägsna påväxt genom att tvätta båten. Det finns båttvättar som kan användas när båten ligger i sjön.

Tvätten fungerar enligt samma princip som en biltvätt, dock utan kemikalier. Roterande borstar gör skrovet rent. Det är dock viktigt att det material som tvättas bort från båten tas omhand så att det inte sprids vidare ut i vattnet och ansamlas i omgivningen omkring båttvätten.

Tvätt, ommålning, slipning med mera ska ske på en särskilt utsedd plats för att minska risken för spill och läckage till mark. Vid skrapning och målning ska marken täckas och avfallet som uppstår omhändertas. Färgrester klassas som farligt avfall och ska tas omhand vid en återvinningsstation.

Avfall

Allt avfall som uppstår på båten eller i hamnen ska tas omhand. Papper, glas och plast bör sorteras vid en återvinningsstation. Farligt avfall så som båt batterier, förpackningar av lysfotogen och tändvätska, oljor, färgrester med mera ska tas omhand särskilt och får inte blandas med det övriga avfallet.

Enligt Sjöfartsverkets föreskrift SJÖFS 2001:13 ska mottagningsanordningar för avfall finnas i fritidsbåtshamnar för att tillgodose behovet av avfallslämning från de fritidsbåtar som normalt anlöper hamnen.

Båtklubbar bör ha en sorteringsstation för avfall. Här ska papper, plast och glas kunna lämnas. Även farligt avfall i form av oljerester, båt batterier, färgrester, överbliven tändvätska med mera bör kunna lämnas vid båtklubben. Är miljöstationen öppen för allmänheten, till exempel genom gästbrygga, ska det anmälas till bygg- och miljöavdelningen.

VÄRMDÖ KOMMUN

Toalettavfall

Utsläpp av toalettavfall utgör ett sanitärt problem om det släpps ut i en hamn eller nära en badplats. Avfallet har också en gödande effekt i framförallt mindre avgränsade vatten och vikar. I april 2015 blev det därför förbjudet för fritidsbåtar att tömma sitt toalettavfall på svenskt vatten.

I Värmdö kommun finns det ett antal platser där toalettavfall kan lämnas (se länkar nedan). Förhoppningen är att fler tömningsstationer ska etableras.

Om du har en portabel toalett kan du välja biologiskt nedbrytbara sanitetsvätskor eller tömma ofta så att du slipper använda kemikalier.

Alkylatbensin

Merparten av utombordsmotorer till fritidsbåtar är 2-taktsmotorer med dålig förbränning. En stor del av avgaserna stannar i vattnet som små svävande vätskedroppar. Utsläppet sker i en känslig miljö. Genom att använda den renare alkylatbensinen och miljöanpassad tvåtaktsolja minskas de miljöstörande utsläppen. Det är också hälsosammare för dig som kör båten.

Mer information

Båtbottnfärger som är tillåtna:
www.kemi.se

Om förbudet mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar:
www.transportstyrelsen.se

Vart finns det båttvättar och latrintömningsstationer:
www.batmiljo.se

Värmdö kommun

Bygg- och miljöavdelningen

134 81 Värmdö

Telefon: 08-570 470 00

E-post: varmdo.kommun@varmdo.se